

Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie

Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie¹ v prípade výzvy zameranej na zlepšené formy bývania pre obce s prítomnosťou MRK s prvkami prestupného bývania² (ďalej len Systém bývania“)

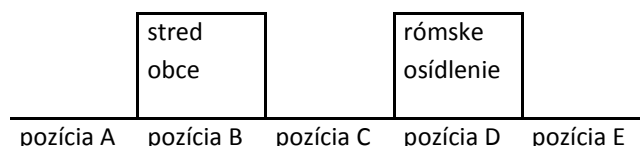
Pri realizácii projektu sa musia prioritne realizovať aktivity smerujúce k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii.

1. Výstavba/rekonštrukcia prestupného bývania

Každý žiadateľ je povinný v ŽoNFP (časť 7.2 formulára ŽoNFP) popísať³:

- a) **Akým spôsobom prispeje realizovaný Systém bývania k desegregácii.** Fyzické umiestnenie bývania musí zabezpečiť priestorovú integráciu marginalizovaných rómskych komunít (MRK) do väčšinovej spoločnosti a neprispievať k segregácii, izolácii a vylúčeniu. Projekty, ktoré prispievajú k segregácii, izolácii a vylúčeniu nebudú financované. Sociálno-ekonomické začlenenie/integrácia MRK má za konečný cieľ zabezpečiť rovnaký (alebo prinajmenšom zlepšený) prístup k rovnakým službám, ako je u väčšinovej/majoritnej spoločnosti napr. prístup k zamestnanosti, vzdelávaniu, bývaniu a zdravotným službám a pod. Priestorová integrácia je všeobecne definovaná ako proces, ktorým sa hranica osady odstráni alebo zníži prostredníctvom zlepšenej integrácie v kľúčových oblastiach a okolitých komunitách. Žiadateľ musí popísať, či sa výstavba Systému bývania realizuje mimo ~~separovaného a/alebo~~ segregovaného rómskeho osídlenia/komunity a v súlade s územným plánom obce. Intervencie nemôžu viesť k ďalšej fyzickej izolácii, pokiaľ ide o rastúcu vzdialenosť od majoritných vidieckych/mestských komunít alebo vytváranie nových fyzických bariér. Keďže sa jedná o viacstupňový systém na naplnenie cieľov je možné ~~stavať, alebo~~ rekonštruovať objekty nižších stupňov v pozíciách D ~~prípadne E~~, ak sú zároveň objekty vyšších stupňov bývania zaradené do Systému bývania umiestnené v pozícii bližšie k centru obce⁴ (pozícia A, B, C).

Výstavba nových objektov Systému bývania v segregovaných lokalitách (pozícia D a E) nie je v súlade s princípom desegregácie.

- b) **Akým spôsobom prispeje realizovaný Systém bývania k destigmatizácii.** Odporúča sa prihliadať na dve roviny. (1) Prvá je obmedzenie výskytu stigmatizovaného správania v oblasti bývania. Zabezpečenie prístupu k adekvátnemu bývaniu, prístupu k tečúcej a nezávadnej vode, zabezpečenie hygienickej nezávadnosti prostredia a celkovej úrovne čistoty a upravenosti. Hygienické a bezpečné narábanie s odpadmi. (2) Druhá je zabezpečenie práce s majoritou s cieľom oslabenia predsudkov voči marginalizovaným komunitám žijúcim v nevyhovujúcich podmienkach a zníženie rozdielu medzi komunitami. Žiadateľ je povinný popísať aké konkrétne opatrenia budú prijaté na odstránenie

¹ ÚSVRK: „Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie – február 2018“

² EC, DR REGIO, 2011 GUIDANCE NOTE ON THE IMPLEMENTATION OF INTEGRATED HOUSING INTERVENTIONS IN FAVOUR OF MARGINALISED COMMUNITIES UNDER THE ERDF, dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/cocof/2010/cocof_10_0024_01_en.pdf; Odvolávka na Article 47(2)(b) of the Implementing Regulation.

³ EC, DR REGIO, 2011 GUIDANCE NOTE ON THE IMPLEMENTATION OF INTEGRATED HOUSING INTERVENTIONS IN FAVOUR OF MARGINALISED COMMUNITIES UNDER THE ERDF, dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/cocof/2010/cocof_10_0024_01_en.pdf; Odvolávka na Article 47(2)(b) of the Implementing Regulation.

⁴ Ako ~~centrum~~ centrum obce sa ráta oblasť, kde sa nachádzajú budovy základných obecných služieb, t.j. pošty, kultúrneho domu, obecného úradu atď.

stigmatizácie s ohľadom na MRK, ako aj majoritu v obci. V rovine (1) to konkrétne znamená napríklad vypracovanie domového poriadku v objektoch, ktorý určuje služby a zodpovednosť nájomníkov za starostlivosť o spoločné priestory. Určenie krokov a predloženie plánu na zamedzenie neplatičstva prostredníctvom práce Asistenta bývania, vytváranie fondu opráv. V rovine (2) to znamená komunikácia aktivít a úspechov majorite. Výraznou formou prispievajú k destigmatizácii aj aktivity, ktoré akcentujú ochotu členov marginalizovanej komunity pracovať na zlepšení ich situácie, napríklad projekty svojpomocnej výstavby, dobrovoľné aktivity fyzicky zlepšujúce okolie, čistenie verejného priestranstva, budovanie/obnova detských ihrísk a podobne.

- c) **Akým spôsobom prispeje realizovaný Systém bývania k degetoizácii.** Žiadateľ je povinný popísať kroky, ktoré povedú k revitalizácii a obnove vonkajších priestorov. Ako bude zabezpečený prístup k bežnej občianskej vybavenosti obce (pošta, obchody, doprava, štátne a miestne úrady, vzdelávacie inštitúcie), ako aj doplnkové služby sociálnej inklúzie. Príkladom takýchto krokov je obnova, dobudovanie vonkajších priestorov, detské ihriská, športové ihriská, verejné osvetlenie, verejné komunikácie, realizácia iných mákkých projektov s komunitou.
- d) **Akým spôsobom bude zabezpečený integrovaný prístup k inklúzii MRK pomocou dodatočných sprievodných integračných aktivít a opatrení.** Žiadateľ je povinný popísať, aké opatrenia budú prijaté pre zabezpečenie, aby intervencie nevedli k väčšej koncentrácii MRK na okraji spoločnosti. Aké sú očakávania zo Systému bývania, ako sa zabezpečí výstup zo systému, aké sú motivačné kritériá, popísať prácu Asistenta bývania v oblasti asistencie bývania, programy finančnej inklúzie, vzdelávacie projekty, projekty zamerané na udržanie si bývania a zlepšenia životnej situácie.
- e) **Aké opatrenia sú prijaté, aby Systém bývania zabezpečoval aj výstup zo systému** tak, aby sa tí čo prejdú Systémom bývania dostávali do zlepšených foriem bývania. Pri obojstranne priepustnom systéme je dôležité, aby viac ľudí bolo umiestnených do lepších foriem bývania ako opačne. Systém bývania nemá slúžiť ako spôsob, akým obce vyťahujú Rómov z existujúcich foriem bývania a umiestnia ich do menších, nákladnejších budov ďalej od centra obce, ako boli pred začiatkom poskytovania bývania ako sociálnej služby.

V prípade, ak z objektívnych príčin nie je možné vyhnúť sa priestorovej segregácii (~~výstavbe~~/rekonštrukcii bývania v ~~separovaných~~ ~~a/alebo~~ segregovaných osídleniach/komunitách⁵), projekt musí byť doplnený o nesegregačné opatrenia pričom realizácia projektu z dlhodobého hľadiska musí prispieť k desegregácii. Jednotlivé stupne Systému bývania musia byť zabezpečené tak, aby z **dlhodobého hľadiska zabezpečili priestorovú integráciu/ desegregáciu**. Intervencie nemôžu viesť k ďalšej fyzickej izolácii, pokiaľ ide o rastúcu vzdialenosť od majoritných vidieckych/mestských komunít alebo vytváranie nových fyzických bariér. V tomto prípade **musí žiadateľ popísať aj:**

- f) **Objektívne dôvody ~~výstavby~~/rekonštrukcie bývania v segregovaných ~~a/alebo separovaných~~ rómskych osídleniach/komunitách** (napr. nedostupnosť pozemkov, infraštruktúry, nevôľa susedov, neschválená úprava územného plánu).

Pre splnenie podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie musí ŽoNFP spĺňať podmienky uvedené v bode 1.

⁵ Zdroj: **Životné stratégie obyvateľov rómskych osídlení**, Zborník vedeckých štúdií, Projekt VEGA 1/0596/10, Nitra 2011, Autori: Jurina Rusnáková, Alena Rochovská, Vladimír Klein, Lenka Jalilah Hrušková, Mária Hamráčková, Marianna Šramková, Peter Pollák, dostupné: http://prohuman.sk/files/Zivotne_strategie_obyvateľov_romskych_osidleni.pdf

Separované rómske osídlenia/komunity - Koncentrácie v obci alebo na jej okraji rozlišujeme:

(1) **v obci koncentrované** - Integrované/koncentrované (osídlenia, v ktorých žije viac ako 80% Rómov a tvoria aspoň 3 obydlia);

(2) **na okraji** (zskupenie domov, obývané rómskou populáciou, tvorí hranicu zastavanej časti obce).

Segregované rómske osídlenia/komunity - Mimo obce/mesta alebo oddelené bariérou: Mimo obce/mesta alebo oddelené umelou alebo prírodnou bariérou (napr. lesom, cestou, železnicou, atď.), medzi osídlením, ktoré je mimo obce/mesta a obcou/mestom nie je súvislá zástavba. Rovnako sem patria segregované rómske komunity bez vodovodu, kde je podiel nelegálnych obydli viac ako 20%.

(Ďalšie informácie sú dostupné v **Atlase Rómskych komunít na Slovensku 2013**, UNDP) <http://europeandcis.undp.org/ourwork/roma/>